

Uredništvo: uprava, Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004. Mesečna naročnina 25 lir, za inostranstvo 40 lir. — Ček, rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.294 za inserate. — Izključno zastopstvo za oglase iz Italije in inostranstva: UPI S. A. Milano. Reprograf ne vračama.

SLOVENE

APRIL 1944

22
SOBOTA

Erfolgreicher Angriff gegen feindliches Geleit vor der Nordafrikanischen Küste

Deutsche Kampf- und Torpedoflugzeuge versenkten zwei Zerstörer, vier Frachter mit 29.000 BRT sowie einen grossen Tanker - Deutsche und ungarische Truppen dringen zwischen Karpathen und dem oberen Dnjestr vor

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 21. April. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im Kampfraum von Sewastopol, am unteren Dnjestr und nördlich Jassy griffen die Sowjets gestern vergeblich an. Zwischen den Karpathen und dem oberen Dnjestr drangen deutsche und ungarische Truppen gegen hartnäckigen feindlichen Widerstand weiter vor. Die Stadt Ottynia wurde nach hartem Kampf von ungarischen Verbänden genommen.

Südwestlich Narva kämpften sich unsere Truppen, von Schlachtfliegern wirkungsvoll unterstützt, unter Abwehr heftiger feindlicher Gegenangriffe weiter vorwärts.

Aus Italien werden ausser erfolgreichen eigenen Stosstruppenunternehmen, bei denen der Feind hohe blutige Verluste erlitt, keine besonderen Ereignisse gemeldet.

Verbände deutscher Kampf- und Schlachtflugzeuge griffen bei Tage feindliche Stützpunkte im Raum von Lanciano an der Adriatischen Küste und in der vergangenen Nacht Ziele im Landekopf von Nettuno mit guter Wirkung an.

Über dem italienischen Raum wurden gestern 12 feindliche Flugzeuge abgeschossen.

Deutsche Kampf- und Torpedoflugzeuge führten in der vergangenen Nacht einen schweren Angriff gegen ein feindliches Nachschubgeleit vor der Nordafrikanischen Küste. Sie versenkten im Seegebiet von Algier zwei Zerstörer, vier Frachter mit 29.000 BRT sowie einen grossen Tanker. Dreizehn Handelsschiffe mit 103.000 BRT, zwei grosse Truppentransporter und drei Zerstörer erhielten schwere Treffer.

Feindliche Bomberverbände griffen am Tage und in der Nacht Ziele in den besetzten Westgebieten an. In der vergangenen Nacht führten britische Flugzeuge einen Terrorangriff gegen das Stadtgebiet von Köln. Es entstanden besonders in den Wohnvierteln erhebliche Gebäudeschäden und Verluste unter der Bevölkerung.

Angriffe einzelner britischer Flugzeuge richteten sich gegen das Gebiet der Reichshauptstadt. Bei schwierigen Abwehrbedingungen wurden 12 feindliche Flugzeuge abgeschossen.

Starke deutsche Kampfflugzeuge bombardierten in der vergangenen Nacht die Hafenstadt Hull an der englischen Ostküste. In den Zielräumen, besonders im Hafengebiet, wurden mehrere grosse Flächenbrände und starke Zerstörungen beobachtet.

»Vojna je spopad duhov«

Berlin, 21. aprila. Minister dr. Götters ugotavlja v svojem članku v najnovejši številki tednika »Das Reich«, da je ta vojna prav tako spopad duhov, kot borba orožja. »Gigantski vojaški boj«, tako pravi, »je bil le zaradi tega tako žilav in ogorčen, ker gre za najvišje stvari. Problemom te vojne se ni mogoče umakniti. Z navadnimi kompromisi jih ni mogoče spraviti s sveta, ker zahtevajo radikalno rešitev. Nemški nasprotniki so o tem sami poučili nemški narod, kajti vedno znova so poudarjali, da bodo uničili nas narod sam kot narodno življenjsko substanc, da jim ne gre za razjasnitev tega ali onega spornega vprašanja, temveč, da sta bodočnost Nemčije in njena narodna sposobnost za obstoj glavni predmet njihove borbe. Mi se bomo rimo torej za najprimitivnejše pogoje svobode domovine, rodbine, narodnega razvoja in nadaljnega ljudskega obstoja. Z drugimi besedami: Mostovi za nami so podrti, ne moremo več nazaj, temveč gremo lahko le še naprej. Sličimo skupini, ki se je zarotila, da si bo na lastno pest naredila pot preko teme in goščave, ker ve, da jo na njenem koncu čaka zlata svoboda. Misel na popuščanje v srh te skupine nima mesta. Pri orisu obnašanja nemškega naroda v tej vojni prihaja minister do zaključka:

»Storili smo več kot pa smo si sami mislili, da bomo lahko storili. Nato nadaljuje: »Tudi to je zmaga, čeprav predvsem na polju moralnega vojskovanja, toda to je tudi predhodnica vojaške zmage. Narod, ki nima potrebnih notranjih sposobnosti za prenašanje te vojne, bo v njej nujno propadel. To smo videli in doživeli v mnogih primerih, ki so imeli še vedno najhujše posledice za prizadeto deželo. Neusmiljeni prebiralni postopek te vojne ne pozna nobenih ozirov. Narod, ki je na tehnični usode prelahek, je s tem že zaigral ter bo izločen iz kroga velesil. Kaj pa to pomeni, se bo pokazalo šele po vojni. Kdor bi bil tedaj odvisen le od milosti naših sovražnikov, ne bi mogel več upati, da bi mu bilo dovoljeno nadaljnje lastno narodno življenje. Zaradi tega si naši nasprotniki tudi vedno prizadevajo, da bi kakega tovariša iz naše zveze, ki nagiba k slabosti,

pripravili do tega, da bi najprej odložil svoje orožje. To pa bi bila le prva zahteva sovražnikov, kaj vse bi moral storiti tak narod po svojem padcu, to pa bi izvedel šele, ko bi izgubil svoje orožje. To vemo iz lastne izkušnje Angleži ne morejo najti nobenega boljšega odgovora za dejstvo, da so postopoma vse zaveznike, ki so v zaupanju na njihovo vojaško pomoč, kili skupno z njimi v vojno, zavrgli ter jih izročili svetovno revolucionarni ekspanziji boljševizma, kot to, da bodo o mejnih vprašanjih razpravljali šele po vojni. Kot da bi imeli v primeru, ako bi jih Sovjeti postavili pred izvršena dejstva, o tem sploh še kako besedo. Naravnost naivno je, ako poljski emigranti v Londonu mislijo, da so Sovjeti zavzeli dele Poljske s potoki krvi zato, da bi jo nato velikodušno izročili Poljakom. Sovjeti so jim to tudi že prav značilno pojasnili s tem, da so kratkoročno s strelom v tilnik počastili nekatero poglavarje takozvanega poljskega podtalnega pokreta, ki je bil pripravljen za sodelovanje z njimi. Ves ta pozornost vzbujajoči dogodek pa je le predgraja. Tako ravna Stalin, ko je šele na pričetku svojih uspehov. Kaj naj Evropa pričakuje od njega, ako bi se mu predala brez obrambe in brez odpora? Nadalje je prav tako zmotna misel, da bi bil boljševizem, ako bi dejansko zmagal nad Evropo, verjetno tako utrujen in uničen, da se ne bi mogel več vzdržati. Vsak le možen odpor v posameznih deželah našega kontinenta bi takoj zatrl s tem, da bi vse ljudi, ki bi bili lahko nosilci odpora, likvidiral, ali odvel v Sibirijo. Minister je nato znova podčrtal, da se Nemčija s svojim bojem bori tudi za evropsko stvar. Zapisal je, da bi to takoj spoznali, ako bi si v duhu predstavljali, da je nemški odpor naenkrat prenehal ali še bolj, da bi na vzhodu naenkrat postal odločilno slab, da bi se tako lahko vzdržal na zapadu. Kdo bi se takrat lahko uprl Sovjetom s kolikor voliko verjetnostjo v uspeh? Ali morda Svedi? Ali Svicarji? In kje bi bila meja, kjer bi jih lahko zadržali? Morda na Donavi, Labi, ob Renu ali na Marni? Verjetno bi z naglimi pohodi drveli do atlantske obale, da bi imeli za seboj poleg lastnega tudi ves evropski človeški, delovni in surovinski potencial ter bi nato angleškemu lordom, ki mislijo, da so tako grozovito pametni in ameriškim dobičkarjem vrgli pred nos njihovo smešno Atlantsko listino. Ali ne pričajo vsi

znaki o teh sovjetskih namerah? Ali res še obstajajo naivne puble glave, ki dejansko mislijo, da ima v boljševizemskem programu teheranskega izjava prednost pred svetovno revolucijo? Slednja je dejanski cilj, vse drugo je le slepilo. »Kaj bi se zgodilo«, vprašuje minister, »ako bi odpovedalo naše orožje, in kaj bi narodom naše celine pomagale neumne prazne besede angleških in ameriških listov, ki so si sedaj naredili za svoj poklic, da to nevarnost zanikajo in blatijo one, ki z močnejšo kot zgolj narodno zavestjo dolžnosti neprestano nanjo opozarjajo. Tu ni nobenega paktiranja in nobenega umikanja. Tu je treba svoje stališče zastopati trdno in nezmotljivo in poklicati k njegovi obrambi mož orožja, pa naj bo že z njo združeno še toliko žrtve. Sovražni svet se poslužuje terorja, da bi nas uničil. Torej moramo uporabljati orožje, ki jemlje temu terorju njegovo moč. To je dejanje samoohranitve in čim jasneje se bomo tega zavedali, tem bolje bo za nas vse. Stalna vojna vsebina pa je pol zmage.«

Nov načelnik madžarskega generalnega štaba

Budimpešta. Državni upravitelj je imenoval za šefa madžarskega hrvatskega generalnega štaba poveljnika 2. armadnega zbora Viteza Edlena Johanna von Vorösa. Dosedanji šef generalni polkovnik Vitez Franc Szombathelyi je bil na lastno prošnjo razrešen svojih dosedanjih dolžnosti.

Srd proti Angležem narašča

Pariz, dne 21. aprila 1944. V noči na 19. april so izvršili Britanci strahovale napad na Rouen. Gangsterski letalci so kot vedno spuščali svoje bombe kar tja v dan, na mesto ter so zadeli tudi katedralo Naše Gospe, simbol Normandije, ki so jo težko poškodovali.

Lahko bi rekli, da je pač ironija usode in istočasno značilno za kosmato britansko vest, da Angleži uničujejo tudi spomenike in pomembna dela svojih bivših zaveznikov. Julija 1940., ko je mesto ležalo v bojni črti Nemcev in Francozov, je nemška vojska rešila katedralo uničenja, dočim je ves del mesta, ki je ležal okrog tega mojstrskega dela stavbeno umetnosti, zgorel do tal.

Britanski strahovalni napad ni le poškodoval katedralo, temveč je težko zadeli tudi ostale pomembne priče preteklosti. Prebivalstvo je zaradi britanskih dejanj globoko ogorčeno.

Pariz, 21. aprila. Pariški listi prinašajo dolge članke in mnogo slik o napadu angloameriških letal na pariško področje v noči na sredo. »Cri du Peuple« piše: »Stotine trupel smo že izkopali. Kilotre metre daleč vidiš razvaline, porušene hiše, cerkve, bolnišnice, javna poslopja itd. Cele skupine stanovanjskih hiš so se podrlle. Naj se »osvobodjevalci« zavedajo, da srd proti Angležem, ki je zadržan v najglobljem temelju francoskega rodu, stalno raste.«

»Matin« govori o velikem zločinu britanskih piratov, ki so brez vsakih strahovale ciljev vrgli bombe kar na prebivalstvo.

Badoglio ima težkoče pri sestavi nove vlade

Milan, 21. aprila. Badoglijeva pogajanja za sestavo nove vlade na široki osnovi so po poročilih iz Južne Italije naletela na velike težave, tako da morajo vedno znova odlašati z že napovedano objavo novih ministrov. Razni Badoglijevi stiki s posameznimi strankami doslej še niso rodili nikakega vidnejšega uspeha. Stranke so se večeraj sestale na ponovno tajno sejo. Objavile so, da so odbile dosedanje Badoglijeve predloge za sestavo vlade.

Izgube tolpe na Balkanu

Berlin, 20. aprila. Dne 18. aprila so izgubile komunistične tolpe na nekem odseku zapadnega Balkana 454 mrtvih in 65 ranjenih, poleg tega pa je bilo zaplenjenih več topov in veliko število ročnega strelskega orožja in streliva. Več skladišč orožja, streliva in oskrbovalnih potrebščin je bilo uničenih.

Uspešen napad na sovražno spremljavo pred severno afriško obalo

Nemška bojna in torpedna letala so potopila dva rušilca, štiri tovarne parnike z 29.000 tonami ter neko drugo petrolejsko ladjo - Nemške in madžarske čete prodirajo med Karpati in zgornjim Dnjestrom

Führerjev glavni stan, 21. aprila. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Na bojišču pri Sebastopolu, ob spodnjem Dnjestru in severno od Jašija so Sovjeti večeraj zaman napadali.

Med Karpati in zgornjim Dnjestrom so nemške in madžarske čete kljub trdovratnemu sovražnemu odporu dalje napredovale. Po hudih bojih so madžarski oddelki zavzeli mesto Ottynio.

Jugozahodno od Narve so naše čete, ki so jih uspešno podpirali borbeni letalci in ki so odbile silovite sovražne protinapade, prodirale dalje naprej.

Iz Italije razen uspešnih lastnih naskakovanih podjetij, pri katerih je utrpel sovražnik visoke krve izgube, ne javljajo o nikakih posebnih dogodkih.

Oddelki nemških bojnih in borbenih letal so podnevi napadli sovražna oporišča na področju ob Lanciano ob jadranski obali, v pretekli noči pa z dobrim uspehom cilje na nettunskem predmostju.

Nad italijanskim področjem smo večeraj sestrelili 12 sovražnih letal.

Nemška bojna in torpedna letala so v pretekli noči izvršila težak napad na neko sovražno oskrbovalno spremljavo pred severnoafriško obalo. Na morju pred Alžirrom so potopila dva rušilca, štiri tovarne ladje z 29.000 tonami ter neko veliko petrolejsko ladjo. Težke zadetke je dobilo 13 tovornih ladij s 103.000 tonami, dve veliki prevoznici ladji za čete in trije rušilec.

Sovražni bombniški oddelki so podnevi in ponoči napadali cilje v zasedenih zahodnih ozemljih. V pretekli noči so izvršila britanska letala terorističen napad na ozemlje mesta Kölna. Zlasti v stanovanjskih predelih je nastala pomembna škoda na poslopjih in je prebivalstvo imelo izgube.

Napadi posameznih britanskih letal so bili naperjeni na področje prestolnice. Vključ težavnim obrambnim pogojem smo zbili 12 sovražnih letal.

Močne jate nemških bojnih letal so

v pretekli noči bombardirale obalno mesto Hull ob angleški vzhodni obali. Na cilj, zlasti v luki, so opazili letalce velike požare celih posrež in močna razdejavanja.

Vertreter der Landeswehrabteilungen legten den Eid auf das Schwert ab. — Zastopniki domobranskih edinic so prisegli na meč. (Foto Pavlovčič)

SS Gruppenführer General Rösener und Präsident General Rupnik besichtigten auch die Polizeitruppe am Stadion. — SS skupinski vodja general Rösener in prezident general Rupnik sta obšla na Stadionu tudi policijsko četo. (Foto Pavlovčič)

Die Offiziere der Landeswehr wurden beim Vorbeimarsch am Kongressplatz von der Zuschauermenge stürmisch begrüßt. — Domobranske častnike je množica gledalcev ob mimohodu čez Kongresni trg burno pozdravljala. (Foto Pavlovčič)

Otvoritev dveh železničarskih kuhinj

Na Hitlerjev rojstni dan se je na ljubljanskem glavnem kolodvoru izvršila svečana otvoritev dveh železničarskih obratnih kuhinj. Od teh se nahaja prva za kurilnico na glavnem kolodvoru, druga pa na šišenskem kolodvoru.

Svečanost otvoritve se je pričela opoldne z godbo železničarskega društva »Slovec« in s pesmijo »Oj Triglav moj dom«, ki jo je lepo zapelo pevsko društvo železničarjev pod vodstvom dirigenta g. Heriberta Svetela.

Po glasbenih točkah je predstojnik kurilnice pozdravil povabljene goste, med katerimi je dr. Majcen zastopal predsednika pokrajinske uprave, mestno občino je zastopal vršilec županijskih dolžnosti g. Jančigaj, od Prevoda pa so bili navzoči predsednik dr. Gračner in podpredsednik dr. Eiletz.

Navzoči so bili tudi člani nemške delegacije, ki je dodeljena ljubljanski železniški direkciji.

Nato je govoril predsednik nemške delegacije, višji svetnik nemških drž. železnic g. Dultinger, ki je obenem zastopal predsednika Beljanske železniške direkcije dr. Zechmanna. Ku-

hinji sta bili namreč ustanovljeni na pobudo in z materialno pomočjo dr. Zechmanna.

Višji svetnik g. dr. Scholze je orisal ustanovitev in ogromni razvoj socialnih ustanov nemških železnic, odkar je prevzel vodstvo nemške države Adolf Hitler, ki je v Nürnbergu izjavil, da so nemške državne železnice najbolj socialna ustanova na svetu. Danes otvorjeni kuhinji bosta v 10 dneh dopolnjeni z novimi kopalnicami in univernitami. — Ustanovila pa se bo še kuhinja za vlakospremno osebje v glavnem kolodvorskem poslojstvu in nato sčasoma in po možnosti še kuhinje na drugih postajah. — To je razen zboljšanja prejemkov železniškega uslužbenstva prva socialna ustanova, ki ji bodo pa sčasoma sledile še druge.

Po govoru je bila izrečena zahvala vsem, ki so pripomogli k ustanovitvi kuhinj, predvsem dr. Zechmannu, višjemu svetniku Dultingerju, drugim tehničnim strokovnjakom ter vsem delavcem, ki so z lopato, krampom, obličem in drugimi orodji postavili te lepe kuhinje.

Desetletnica smrti p. Hugolina Sattnerja

Dne 20. aprila je preteklo 10 let, odkar je od nas odšel veliki slovenski skladatelj, dobri p. Hugolin Sattner in se preselil k nebeskim muzikantom. Odsel je, a njegove pesmi so ga preživele in ga bodo še. Saj so polne blagolajsa in prav njemu svojstvene plemenitosti. Izobraževal se je sam in je prehodil trdo pot glasbenega razvoja brez šol, a vendar nam je dal prvi slovenski oratorij »Assumptio«, prvo kantato »Jelstejeva prisega« in nato še toliko lepih skladb: »Ojki«, »V pepelnici noči«, »Soči«, »Opere« »Tajdo«, »V kripti sv. Cecilije«, poleg pa ogromno število cerkvenih in svetnih skladb, vse skrbno izpolnjene in premišljene, tako da noben kor ne more mimo njega, ne da bi izvajal njegove postne, Marijine in evharistične pesmi, ki nam jih je pustil cel zaklad.

Njegov zbor še deluje, njegove orgle v frančiškanski cerkvi v Ljubljani tudi, njegove skladbe še vedno odmevajo iz korov in koncertnih dvoran. On pa preja bogato plačilo v nebesih za vse, kar je Slovincem s svojo pesmijo storil. Zadnja njegova skladba, ki jo je dirigiral še nedolgo pred smrtjo, na belo nedeljo, dne 15. aprila 1934, je bila njegova veličastna »Jutranje nebo«, ki konča z veličastno fugo: »Njegovo življenje, novo pomlad! Aleluja! Dobri in veliki naš p. Hugolin Sattner, Tebi že živi novo življenje in gledaš novo pomlad! Slovenski rod pa, hvaleži Tebi za Tvojo pesem, hrepeni po tej novi pomladi, ki si jo skrozi vse življenje tako bogato risal v svojih večnih melodijah. Večno Ti bomo hvaležni!

Novi grobovi

Manica Milavec, v Ljubljani je za vedno zatisnila oči gospa Manica Milavec, roj. Škerl. Blago mater, ki bo ležala na mrtvaškem odru na svojem domu v Ulici 3. maja št. 2, bodo prepeljali v nedeljo ob 11 na Zale. Tam bo ob pol 5 popoldne pogreb iz kapele Sv. Nikolaja k Sv. Križu. Naj v miru počiva. Njenim dragim naše iskreno sožalje!

Zgodovinski paberki

1073. leta je bil izvoljen za papeža Hildebrand, nadel se je ime Gregor VII. Bil je sin kmetijskih staršev iz Toskane v Srednji Italiji. Postal je benediktinski menih v Rimu ter bil že v 25. letu zaupnik na papeževem dvoru. Po papeževem naročilu je ponovno potoval na Nemško in Francosko, kjer je živel v samostanu Cluny. Izza srede 11. stoletja je bil prvi vodja papežev politike. Kot tak je v smislu zahtev reformne stranke, ki je imela izvor v samostanu Cluny na Fran. coskem, skušal odpraviti napeke v cerkvi in dvigniti duhovščino, kar pa je bilo močno le, če se pribori cerkvi svobodo. Na njegovo pobudo je preuredil lateranski koncil 1059 volitev papeža. Ko je zasedel prestol sv. Petra je z vso vmo nadaljeval započeto delo. Prepovedal je simonijo (prodajanje cerkvenih služb), da bi jo popolnoma odpravil in za vedno onemogočil, je prepovedal laikom investituro, t. j. podeljevanje duhovniške oblasti z izročitvijo duhovniških znamenj. Zahteval je, naj voli škofo višja duhovščina, papež pa bo izvolitev potrdil, opate naj si izberejo menihi sami. Papeževi ukrepi so izzvali hud odpor tako v Italiji kot na Francoskem, najhuje pa je bilo v Nemčiji kjer sta bili od Otona I. Velikega cerkev in država tesno povezani. Nemški kralj Henrik IV. je papežev zahteve odklonil, ni se maral vdati (Canossa), se znova upri in spri s cerkvijo tudi umrl. Borbe za investituro Gregor XII. ni končal, ker je prejel v Salerno umrl 1035. leta. Kontali so jo šele njegovi nasledniki l. 1122 s konkordatom v Wormeu.

1418. leta se je vršila zaključna seja koncilu v Kostanci. Ko se je 1377 leta papež Gregor XI. preselil iz Avignona v Rim in je tudi njegov naslednik ostal ob Petrovem grobu, je nastal v cerkvi razkol. Francoski kardinali so izvolili protipapeža. Z odstranitvijo razkola se je ukvarjal še cerkveni zbor v Pisi, toda ni dosegel nikakega uspeha. V času razkola se je versko življenje močno zrahljalo, v cerkveno organizacijo se je vrnila cela vrsta napak. Da bi se vzpostavil v cerkvi red, posebno še ko je nastopil na Češkem Jan Hus, se je zbral v Kostanci 1414. leta splošni koncil, ki si je nadel nalogo izvesti 1. zedinjenje, 2. odstraniti Husove krive nauke in 3. urediti cerkveno organizacijo. Kljub štiriletnemu zasedanju je rešil le prvo vprašanje, odstranil je razkol. S Husovo oboedbo in sežigom na grmadi 1415. leta pa je povzročil strahovite husitske vojne.

1850. leta se je rodil v Lesičnem pri Pilštajnu zgodovinar Kaspetr Anton. Kaspetr spada po svojem znanstvenem delovanju v vrsto naših najboljših zgodovinarjev. Ni sicer objavil izredno mnogo in obširnih razprav, toda kar je napisal, je bilo vsebinsko in oblikovno dovršeno.

1724. leta se je rodil slavni nemški filozof Emanuel Kant.

Za današnji dan

Koledar

Sobota, 22. malega travna: Soter, papež in mučenec; Gaj, papež in mučenec; Tarbula, devica in mučenica; Apel, spoznavalec. Lunina sprememba: mlaj ob 21.43. Hrschel napoveduje lepo vreme.

Nedelja: 2. povelikonošna; Vojtek, škof in mučenec; Egidij Asiški, spoznavalec.

Dramsko gledališče

»Ognjenka«. Red Prvi. Ob 18.

Operno gledališče

»Don Juan«. Red Sobota. Ob 18.

Kino Matica

»Akrobat Sch-5-5-5«. ob 16 in 19.

Kino Union

»Srečen človek« ob 16 in 19.15.

Kino Sloga

»Na rokah te bom nosil« ob 15, 17 in 19.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarnice: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Zdravniška služba

Nedeljsko zdravniško službo ho opravljati od sobote ob 20 do ponedeljka ob 8 mestni zdravnik dr. Igljčar Vinko, Ljubljana, Tržaška cesta 14, telefon 22-89.

Dramsko gledališče

Nedelja, 23. aprila, ob 15: »Slaba vest«. Izven. Nastop Mile Kadič-Koširjeve. Cene od 24 lir navzdol. — Ob 15: »Ognjenka«. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Prva uprizoritev Fuldoze štirileadske veselice »Ognjenka na našem odru. Osebe: Edvard Henings, arhitekt — Nakeret, Sabina, njegova žena — Vida Juvanova, sodni svetnik Blom — Jože Kovič, Vera Verona — Gabrijelečeva, Kruse, stavbni vodja — Brezlar, Krescenčija, Sabina dočelnja — Rakarjeva, Betka in Tona, sluškinji — Pujljeva in Mazovčeva. Režiser J. Kovič.

Operno gledališče

Nedelja, 23. aprila, ob 18: »La Boheme«. Goslovanje Zlate Gjunječevce. Cene od 40 lir navzdol.

Frančiškanski oder

Sobota, 22. aprila, ob 17: »Snežuljka«. Nedelja, 23. aprila, ob 17: »Snežuljka«.

Oddajniška skupina »Jadranska primorje« RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 22. april:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji potrdaj; vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 9.10 Koračnica, napoved sporeda v nemščini in slovenščini, nato koračnica — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Veseli zvoki za premor — 14 Poročila v nemščini — 11.10 Pozdrave iz domovine izvajajo radijski orkester in komorni zbor pod vodstvom D. M. Šijanec — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Drobni napavi — 18.45 Marjan Juvan: Kaj nam moreta gozd in travnik nuditi za gospodinjstvo — 19 Fantje na vasi pojo — 19.30 Poročila v slovenščini, napoved sporeda — 19.45 Sportni pregled — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Slovenska slikanica — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Ko pesem radostna doni.

Kaj doživlja človek na slehernem koraku svojega življenja; na ulici ko sreča avtomobil, ko sreča kolo, voz, ko se pelje v vozu cestne železnice, kaj v vlaklu itd. itd., seveda če gleda vse to z očmi človeka, ki se zanima za tehnična in mehanična vprašanja, boste izvedeli v XI. »SVETOV« knjigi z naslovom:

»Mehanika vsakdanjega življenja«

Knjigo je napisal dr. inž. Kuhelj. Lepo in poučno besedilo dobro pojasnjujele številne preproste in lepe risbe. Knjigo bodo veseli predvsem tisti, ki se radi zamujajo pri razvozlavanju tehničnih in mehaničnih vprašanj.

Naročite se na edino slovensko poljudno znanstveno knjižno zbirko »SVET«! »SVET« na vsako knjižno polico!

Profesorji

Ljubljanski srednjih in sorodnih šol (razen Drž. klas. 1., 3. in 4. moš. real. gimn.) se udeležijo predavanja v beli dvorani Uniona danes, v soboto 22. aprila, ob 16.30.

Lovci

in drugi ljubitelji prirode, ki radi berete o živalih, se govtovo zanimajte za novo knjigo dr. Stanka Bevkca, našega odličnega lovca in botanika.

Slovincem je najbolj znan po svoji »Botaniki« za višje razrede srednjih šol. Njegov odličen rokopis »Po živalskem svet«, ki jo poln doživljajev iz živalskega sveta, je odkupila Zimeka pomoč in ga bo izdala med drugimi knjigami, ki so namenjene za njen knjižni dar.

To knjigo bo dobil del dobitnikov pri dvojkah namesto Dularjeve »Krka umira«.

Poleg tega bodo dobili še štiri druge odlične knjige slovenskih pisateljev.

Tablice za knjižno tombolo so Vam že vedno na razpolago v obeh lokalnih Zimeke pomoči, pri prodajalcih in poštarjih. Ne odklanjajte jih, če Vam jih ponudijo!

Za Socialno pomoč

Urlep Franc in Vika sta podarila namesto cvečja na grob pokojne Reške Slavik 500 lir Socialni pomoči.

Za informacije glede »Socialne pomoči« kličite: 47-571 Prostorji »Zimeke pomoči« so na Gosposvetski cesti 2/1. Denarne prispevke pošiljajte po čekovnih polničnicah na »Pokrajinski podporni zavod — Zimeka pomoč — ček. rač. 16.580«!

Cerkveni vestnik

Cerkvena slovesnost v čast Marije, Matere dobrega sveta, nebeske varuhinje Družbe sv. Petra Klaverja, združene z zahvalno pobožnostjo zaradi 50 letnice ustanovitve iste družbe, se bo vršila v nedeljo, 23. aprila, v župni cerkvi sv. Petra. Ob 15: slavnostni govor, katerega bo imel pred. g. prel. Janez Kalan, nato darovanje, peto litanije, zahvalna pesem in blagoslov z Najsvetejšim. — Podoba Matere dobrega sveta bo v cerkvi vse dan izpostavljena v javno čiščenje. — Vse vernike prisrčno vabimo k obilni udeležbi.

Varstvo sv. Jožefa, naš provizični nadpastir poziva v zadnjem škofiškem listu vse vernike, naj letos posebno vneto obhajajo praznik Varstva sv. Jožefa. Takole piše: »Sv. Jožef je nebeški patron in zaštitnik naše družbe. Naši predniki so sebe, svoje življenje in svoje imetje postavili pod njegovo varstvo... Redkokdaj pa so naši predniki varstva in zaščite svojega patrona tako zelo potrebovali kot ga potrebujemo danes mi. Zaradi tega se poleg prav. Sreca Jezusovoga in brez. Sreca Marijinega obrnimo še na sv. Jožefa, našega delničnega patrona in varuha sv. Cerkve.«

V cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani, ki je nekako centralno in zaobljubljeno središče slovenskega naroda v čast sv. Jožefa, se bo slovesno obhajala osmina od nedelje 23. do nedelje 30. aprila, in sicer ob 7 jutranj in ob 19.30 zvečer. Vabimo k obilni udeležbi zlasti begunce in njihove družine. Podroben spored pridobimo jutri.

Ureditev izhodov in zaklonišč

Na poziv oblasti gradijo posestniki na klonišča. Iz posameznih zaklonišč je apelan in izvršen zasilni izhod skozi vodoravna ali pokončna kletna okna na hodnik. Ti zasilni izhodi na hodnikih so na različne načine in potrebam primerno zavarovani. V posameznih primerih segajo te naprave preko preceenj iz širine hodnika ter že pri dnevni svetlobi ovirajo promet pešcev, še večja in nevarnejša ovira so te naprave v nočnem času pri sedanji slabi razsvetljavi.

Uprava policije, oddelek za protiletalsko zaščito v Ljubljani opozarja hišne lastnike, da je treba te naprave, ki segajo na cestne hodnike, ob robih belo preplekati, da se s tem onemogoči ali pa vsaj omeji zaletavanje pešcev v te prometne ovire.

Istočasno poziva uprava policije v Ljubljani, oddelek za protiletalsko zaščito, vse hišne posestnike, da zasilne izhode iz hišnega zaklonišča in z več strani označijo na zunanji strani poslopj z daljšimi puščicami, da se s tem omogoči v primeru zrušitve hiše ob bombnem napadu tehničnim zaščitnim ekupnam hitro odkop zasilnega izhoda in s tem rešitev v zasutem zaklonišču nahajajočih se oseb.

Dnevne novice

Slovinci! — Ostanimo zvesti izročilom naših očetov! Slovenske družine, posvetite se brezmadežn. Marijinemu Srcu!

Ljubljanske služkinje! — V nedeljo, 23. aprila, ob 17 pridite vse v dvorano Delavske zbornice, kjer bo za vas protikomunistično predavanje.

Sodražani! V nedeljo, 23. t. m., bomo imeli av. avto ob 8 v kapeli frančiškanskega konvikta. Vhod kakor v dvorano. Pridite polnoštevilno!

Učite se strojeplajal! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaji (dnevni in večerni) pričnajo 24. 25. in 26. aprila. Pouk je dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Vpisovanje dnevno, Informacije in prospekti: Trgovsko učilišče »Christofor nem. zavod«, Dobrovska 15.

Pri Snežuljki bodo poleg kraljice, lovca, kraljeviča in palčkov nastopili tudi sajčki, lila, meglia, rožica, metuljčki, pikapolonice, polhek, sonček in angel varuh. Pridite v soboto, 22. in v nedeljo, 23. t. m., ob 17 v frančiškansko dvorano, pa boste vse to videli. Vstopnice pri Šfiligoju.

Uprava »Slovenec« sprejme raznašalke za centum mesta. Prosilke naj se javi osebno v upravi, Kopitarjeva ulica 6.

Zdravnice in zdravniki, ki so dodeljeni zdravstvenim razkonam postajam protiletalske zaščite, vabi vodstvo te zaščite, naj pridejo val zanesljivo na svoje postaje v nedeljo, 23. t. m., ob 11 zaradi važnih službenih obvezosti in navodil.

Pomočnice za hišno prvo pomoč, ki so napravile teoretični tečaj, vabi vodstvo pripravljene zaščite, naj se udeležijo tudi praktičnih vaj za prvo pomoč. Za prihodnji teden objavljamo sledeči razpored za udeležence petega tečaja v ponedeljek, 24. t. m., za šest tečaj v torek, 25. za sedmi v sredo, 26. in za osmi v četrtek, 27. vsakokrat ob 17.30 v sejni dvorani mestnega magistrata. Gospe in gospodične pomočnice vabimo, naj se tudi teh tečajev udeležijo v polnem številu.

Kundmachungen

der Ernährungsanstalt

Abgabe von Fleischzeugnissen an Schwerarbeiter

Schwerarbeiter, die am 20. April keine Fleischzeugnisse erhalten haben, bekommen am Samstag, den 23. April, je 15 Dg frische Fleischzeugnisse gegen Abgabe des Abschnitte »T. D. — 12« bei den Metzger: Remec Franc, Paternost Jože, Kasteljo Alojz und Krasovec Franc bei Metzgerständen auf dem Pogačarplatz.

Obvestila »Prevoda«

Prodaja mesnih izdelkov delavcem pri težkih delih

Delavci pri težkih delih, kateri 20. aprila niso prejeli mesnih izdelkov, bodo prejeli v soboto, 22. t. m., 15 kg svežih mesnih izdelkov proti odvzemu odrezka »T. D. — 12« pri mesarjih: Remec Franc, Paternost Jože, Kasteljo Alojz in Krasovec Franc bei Metzgerständen auf dem Pogačarplatz.

Kanalizacija mesta

Skupna dolžina kanalov raznih premerov je znašala ob koncu leta 1943 v Ljubljani 102 km in 769,40 m (v zadnjem letu se je podaljšalo kanalsko omrežje za 689,40 m). Da bi bilo, enako kot središče mesta, obvarovan pred neuprijetnimi duhovi in higienskimi motnjami tudi del mesta, ležeč ob Ljubljani nižje splošne bolnišnice, je v načrtu podaljšek zbiralnih kanalov prav do Fuzin. Ze leta 1906 so sklepali o tem, pa se je z regulacijskimi deli tudi kanalizacija zavlekla. Zbiralni kanali naj bi se končali v čistilnih napravah, zgrajenih na Paurgartnerjevem svetu pred Fuzinami. Sele tedaj bi prenehala biti resnica tista navihana pesmica: »Ljubljan'ca je smrdljiva reka...«

Ker je za Graziola visoki komisariat dovolil parcelacijo sveta, določenega za čistilne naprave, so s tem nastopile nove težave in za Ljubljano bo še dolgo veljalo:

»Se vedno čaka na boljše dni — kakor mi.«

KULTURNI OBZORNIK

Ogrin: Tam dol na Dolenjskem

Tako je naslovil okrajni glavar dr. Fr. Ogrin svojo knjigo, ki jo je izdal v samozaložbi in ima namen podati prikaz Dolenjske v besedi in pesmi. Je ta knjiga samo izsek iz večje knjige, ki jo pripravlja in ki naj prikazuje »slovensko pokrajino v svitu poezije«. V tem svitu je obdelal po naših dnevnikih in drugod že več naših pokrajin; zdaj pa je te in take članke povezal v lepo enoto in jo izdal v knjigi, ki naj danes budi zanimanje in ljubezen do naše Dolenjske, danes Ljubljane naravnost ekološke deželice pod Gorjanci. Knjiga pa ni, kakor bi kdo mislil, antologija — slavospev slovenskih pisateljev in pesnikov na dolenjsko lepo pokrajino in običaje, temveč je bolj knjiga, ki naj »v svitu poezije« pokaže na najzanimivejšo podobo Dolenjske v geografskem in etnografskem pogledu. Zato dr. Ogrin navaja najprej stvarne podatke o Dolenjski, ko označuje najprej pojem Dolenjske in izvor njenega imena. Nato pokaže na njeno gričevje, gorstvo in doline od Kurečka in Krima pa do Gorjancev in čez vse a turističnega gledanja (ozira se na pr. na emuščica); za poelastico pa navaja ob tem nekaj lepih pesniških opisov dolenjskih pesnikov tega gorstva in dolin, največ pa — vinskih gor in polj. Z narodno in modernim pesmijo ilustrira svoje skope podatke o dolenjskih barih, gorcih, dolinah in poljih. Po tej metodi, kot sem jo nakazal za prvo poglavje, obdela tudi ostala. Tako: 2. poglavje: Dolenjski kraji; tu pride do veljave predvsem poezija dolenjski

metropoli. Zgodovinski paberki o davnini teh krajev samo dopolnjujejo podobo. 3. poglavje je posvečeno vodovju, to se pravi: opisom dolenjskih rek, predvsem Krke, najprej z besedo turistu, nato pa z besedami pesnikov (predvsem Šali), dočim se na pripovednike sestavljalec ni oziral. 4. poglavje je posvečeno primerjavi Gorenjske z Dolenjsko, oziroma značilnosti gorenjske in nižavkega sveta. 5. poglavje govori o dolenjskem ljudstvu, kakor se kaže v svojem bitju in žitju, zlasti v običajih (Ribičar...), 6. poglavje je nekakšno zaključno poglavje za Dolenjsko do Gorjancev ter vsebuje najlepše pesmi celotni dolenjski pokrajini (Kette, Šali, Dular, Stritar, Levstik, Golja, Cvelbar, J. Pucelj itd.).

Nato se začneja *Bela Krajina* — domovina starih šeg, kateri je posvečena zadnja tretjina knjige, obsegajoča najprej opis pokrajine, njenih rek in gor, pa tudi mest Črnomlja in Metlike. Tu sta Medvedova pesem Lahinji in Lamutova Kolpi. Središče pa predstavlja poglavje o belokranjski narodni kulturi, kjer pride do veljave zlasti narodna pesem in narodni običaji, v katerih se kaže narodna samobitnost tega koščka naše dežele. Posebno poglavje je posvečeno poeziji Belokranjcev. Ta je dala našemu pesništvu *Zupančiča*, za njim pa *Gangla*, *Beličiča* in *Berkopca*.

V poglavju *Dolenjska v davnini* se spominja pohoda Hunov v naše kraje ter njegovega odmeva v poeziji (Aškerc), nato turških vpadov (Stritar, Aškerc) in kmečkoga podložništva in kmečkih uporov (Aškerc).

Takšna je ta knjiga, ki je pisana bolj s turistično propagandnega in informativnega gledišča kakor pa z estetskega kot antologija Dolenjske v poeziji. Zamišle take antologije je z njo še vedno odprta. Pač pa je dr. Ogrin pokazal na nešteto lepot, ki jih hrani naša Dolenjska, tolikokrat rečen navdi našemu pesniškemu izrazu tako v narodni kakor umetniški pesmi. Mnogo slik, tako pokrajinskih kakor narodno-običajnih, krasi knjigo, ki je resnično lep spomin na Dolenjsko, danes nam dvakrat milo in drago. Zato bodo vsi ljubitelji Dolenjske radi segali po njej (cena broš. 26 lir, vezani v polplatno 35 lir).

Nove skladbe

Miroslav Smolinsky: Slavček (mešan zbor). Pesmica o mesecu (moški zbor). Jeklenice (moški zbor). Doslej javnosti neznani skladatelj je stopil s temi tremi zbori prvič pred širše občinstvo. Prva dva zbora je zložil na besedilo Manka Golarja, tretjega na Vodnikovo besedilo. V zborih predvsem opazimo, da mu melodične linije gladko tečejo in domače zveznjice; skladatelj se ogiblje kromatike vsaj v navepu, pa tudi v harmoniki pevec ne bodo imeli težav. V prvi pesmi se pestro menjava mešan zbor z moškim ozir. z ženskim zborom, dobimo pa tudi zanimiva solistična mesta. Sploh je v pesmih opaziti intenzivno hotenje skladatelja po našem novim, vendar tehnično izvedba zamislil ne odgovarja vedno temu hotenju. V tem oziru opazimo še občutne pomanjkljivosti, kar je pri prvencih razumljivo. V kiršo analizo se tukaj ni moglo spuščati; omenil bi le, da je harmonična podlaga večkrat v navskrižju z melodično linijo; isto velja za ritem v razmerju do bese-

dila; glasbeni pravopis bi bilo treba na več mestih urediti. V zboru »Pesmica o mesecu« je v začetku in še na več mestih stava za moški zbor odločno preizkušnja; skladba bi bolje zvenela v ženskem zboru. Prehitro menjavanje raznih vrst zbora s solističnimi mesti, pa tudi naglo menjavanje taktov kratkim skladbam ni v prid, ampak vnese vanje neko nervoznost. Na te in na podobne nedostatke naj obrne skladatelj v nadaljnjem delu svojo pozornost, da bodo šle njegove skladbe s čim bolj trdnim korakom in s čim večjo verjetnostjo na uspeh v svet.

M. T.

Gostovanje v Operi

V sredo smo imeli v Operi istočasno kar dvoje gostovanj. V Bizetljev »Carmen« sta nastopila sedanja člana zagrebške Opere ga. Mila Kogejeva in g. Ivan Francel. Oba sta bila nekdanja člana ljubljanske Opere, a ju je želja po širšem umetniškem udeleževanju odgnala za nekaj časa našemu gledališču kot že žal toliko pevec pred njima. G. Francel, ki je igral vlogo narednika Don Jošaja, je po svoji boleznici že izdatno okrevaj, vendar je njene posledice pri tako nežnem organu kot je človeški glas še v precejšnji meri čutili, tako da točna presoja njegove sedanje najvišje zmogljivosti trenutno skoraj še ni mogoča. Še mesta, preko katerih je šel z navidezno lahkoto, drugod je pa moral sebi po raznih tehničnih prijemih, da ni zdrknul pregloboko pod normalo. V predmetnem slučaju po pevcu verjetno več koristilo daljše mirovanje kot prenaporno delo. V ostalem pa ima v tem primeru več besede pokleni zdravnik kot strokovni kritik. — Ga.

Kogejeva je žela s svojim nastopom lep uspeh. Pevka razpolaga z izdatnim glasovnim materialom, ki izpričuje skrbno kulturo. Tudi igralsko je skušala prikazati Carmen v čim vernejši luči, vendar moramo resnici na ljubo reči, da je njena Carmen, to vročekrvno ciganske deklet, ki s svojo ljubeznijo mami visoke in nizke, a jih v naslednjem trenutku z ravno tako lahkoto peha od sebe, nosila dokaj medle

Strogi ukrepi za zaščito ribarstva

Zveza ribarskih društev v Ljubljani opozarja na novo naredbo

Kdor le količnik pozna ribarstvo, ve, da je to pomembna panoga narodnega gospodarstva. Milijonom ljudi so ribe poglavna mesna hrana in mnogi narodi bi brez njih ne mogli izhajati. Pa kljub temu se ribarstvo čisto podcenjuje in polaga nanj manj važnosti, kakor je v resnici zasluži. Zlasti sladkovodno ribarstvo se smatra pogostoma za zgolj šport, kar pa izvira kar gotovo le iz napačnega razumevanja in tolmačenja zahteve pravičnega ribiča, ki hoče, da se love ribe športno, to je na način, ki je za vsako ribjo vrsto poseben in svojstven, ne pa mrlarsko, kjer je uplenitev ribe edini smoter, način lovi, njen čas in pa velikost rib pa povsem postranska zadeva.

Pomen ribištva v narodno gospodarskem pogledu ni v tem, da se jemlje iz vodja delna hrana za neko število ljudi, ampak v tem, da se skrbi za to, da te hrane ne zmanjka, da se zaredijo okusne in izplačljive ribe in gleda na to, da se vse za rejo rib primerno vode izrabijo. To velja zlasti za sladke vode, kajti tu je dana možnost za ureditev umnega ribarstva, tako v pogledu vrste rib kakor njihove množine glede na kakovost vode in količino ribje hrane, vobče ekonomskega postopka in obenem tudi kontrole.

Zlasti odkar so začeli umetno oplajati ikre doma pod nadzorstvom v valilnicah in zasajati mladice v primerne vode, se more govoriti o umnem ribarstvu. Tako javna oblastva kakor zasebniki so uredili vališča in gojišča ter omogočili, da so se zasajale ribje vode z zarodom, zasajanje, ki so ga pozneje zakoni vsem lastnikom in najemnikom ribjih voda predpisali kot dolžnost.

Taka javnobilastvena vališča in ribogojnice smo imeli v naših krajih najprej v Zelimljah, potem v Bohinju, razen teh pa več zasebnih, ki so ali krili le lastne potrebe ali pa tudi drugim ribičem razporečali ribji zarod. Danes posluje od teh v naši pokrajini še samostanska ribogojnica v Silični. Zveza ribarskih društev v Ljubljani skuša skupno z Ljubljanskim ribarskim društvom kljub neugodnim prilikam, ki spremljajo vojno, ravnati po preizkušanih načelih ribištva in iti svojim članom z vsjo dano ji možnostjo na roko. Stopila je v stik s stiško ribogojnico zaradi dobave ribjega zaroda, toda zaradi nepremostljivih zaprek za razvoj zaroda se započelo delo doslej še ni moglo izvesti. Vpravi tja, v tiste vode, ki so najbolj izpraznjene, je dostop jako otežkočen ali celo nemogoč. Mnoge vode, v prvi vrsti postranske, pa tudi večje reke v neklih predelih, so tako prazne, da je treba v njih ribe prav na novo naseliti. Saj se ni čuditi, da je to tako, ko so pa še pred nedavnim lovili, pobijali in grabili po vodah vsi, ki so le mogli do njih. Največ škodo so napravili pobijati z ročnimi granatami, z drugimi eksplozivnimi predstvi in pa z zastrupljanjem, kajti

zatrli so z doraslimi in pol doraslimi ribami vso mladež ter deloma uničili tudi ribjo hrano.

To in tako uničevanje rib niso prezrla javna oblastva. V razsednem poznavanju in upoštevanju škode, ki jo zaradi tega trpi tudi narodno gospodarstvo, je g. pokrajinski prezident general L. Rupnik v vseobšči skrbi za narodov dobrobit in v odločni volji, vzpostaviti red in pravico, izdal v zadevi zaščite ribarstva naredbo, ki je važna za vsakogar. Zato jo objavljamo v polnem njenem besedilu.

Z uničevanjem rib v vseh naših rekah in polokih se godi velika škoda ne samo lastnikom in zakupnikom ribolovov, marveč tudi narodnemu premoženju, zlasti glede na prehrano. Ljubljana, ta najbogatejša ribja voda v pokrajini, je bila leta 1942, zastrupljena od Ljubljane navdol, kar je onemogočilo zamlajeno dohavo letnih 15.000 kg rib za prehrano Ljubljane. Civilno prebivalstvo, zlasti mladina, je z brezvestnim sodelovanjem to škodo še povečalo.

Če se to uničevanje ne prepreči, bodo ribe izginile iz naših vod. To velja zlasti za plemenito ribo suleca, ki je mareskije v Evropi še v izumiranju.

Zato naročam, da je zoper vse kršitelje zakona o sladkovodnem ribarstvu z dnem 20. 9. 1937 strogo postopati.

Obšine naj na običajen način javno opozore prebivalstvo na prednje ugotovitve in na to, da bo zlasti strogo kaznovano:

1. kdor lovi ribe brez izdane ribolovnice, v katero vpiše ribarski upravičenec še posebno dovoljenje;

2. kdor uničuje ribe z bombami, dinamitom in drugimi razstrelivi s strelnim orožjem, elektriko, karbidom, omotnimi sredstvi itd., ker se na ta način ne pobijejo samo za porabo sposobne ribe, marveč tudi vsa mladi ribji zarod in druge živalce, ki so ribam za brano. V sedanjih časih, ko se živila odmerjena, je tako uničevanje tem večje obsojdo vredno;

3. poleg storilca tudi vsakdo, ki pobira, prodaja ali sploh v promet daje ribe, naložene s prepovedanimi sredstvi, in kdor prodaja ali kupuje ribe, za katere je sum ali je znano, da so bile neopravičeno naložene;

4. kdor onečiščuje ribje vode s tvari, ki ribam škodujejo.

Starši se opozarjajo, da odgovarjajo za škodo, ki bi jo povzročili njihovi otroci zaradi zanemarjanja dolžnega nadzorstva nad njimi.

Polovica po točkah 1. in 2. a) 59. zakona o sladkovodnem ribarstvu izrečene in izterjane denarne kazni se izplača oblastvenim organom, ki zalotijo pri dejanju in privedejo k oblastvu na sodbo onega, ki z raznesilnimi ali omotnimi sredstvi ubija ali omamlja ribe, ali onega, ki ima v neposredni bližini ribolovne vode brez upravičenega razloga pri sebi sredstva, ali onega, ki pobira s takimi sredstvi ubite ali omamljene ribe. Če je ova-dil storilec zasebnik in se kaznivo dejanje dokaže, dobi on polovico izterjane denarne kazni.

Izredno kvarna uničevanja rib zahtevajo tudi izredne varnostne mere. Zato pozivam tudi vse lastnike in zakupnike ribarskih okrajev, naj v izogib ostrejšim odredbam pazijo na varstvo rib zlasti s tem, da zavarujejo dreščišča ter da ne love in ne puste loviti dreščih rib ne glede na njih vrsto.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapisih

Saditi bo treba

V tednu po beli nedelji je živilski trg zelo oživel. Vrtarji dovažajo v veliki izbiri razne sadike, tako zlasti solatne, kapusnice, paprike in tudi še paradižnike. Vrtarji sami so bili od nekaterih interesentov naprošeni, da naj jim še sedaj preokrepe sadike paradižnikov, ko je drugače za naše klimatične prilike še prezgodaj saditi paradižnike na prostem zaradi nevarnosti pozebe po slani. V sredo in četrtek je bil trg založen s cvetajo, ki je prišlo več vagonov. V četrtek so branjevi na Vodnikovem trgu prodajali jabolka za mladino do 18 let. Nakup jabolk je bil prav velik.

Ko češnje cveto...

Po mestnih vrtovih, v okolici, kakor tudi po raznih hribočih so sedaj češnje v najbujnejšem cvetju. Obljubljajo nam stoteren sad, samo da jih predčasno ne zamori slana. Doslej se slana še ni pojavila, vendar je še vedno velika nevarnost za češnje. Tudi marelice in breskve lepo cveto, toda vrtarji zatrjujejo, da letos ti vrsti sadnega drevja ne cvetita tako bujno kot druga leta. V okoliščini mestne občine ljubljanske so našli približno do 1800 češnjevih dreves, nad 300 višnih, dalje 2300 marelic in 3600 breskev. Povprečni letni pridelek je navedno do 6000 kg češnje, 4500 kg marelic in 7000 kg breskev. Tolik pridelek tega sadja je bil n. pr. leta 1942 in približno prav tolik lani.

Hroščovo leto

Po golovških gozdovih so bukke lepo ozelenele. Kukavica se vedno pogostje oglašja tako na Golovcu, kakor tudi na Rožniku. Letos je takozvano »hroščovo« leto, ko je v maju pričakovati veliko majniških hroščev. Pred 10 in več leti je majnikov hrošč delal na listnatem drevju ogromno škodo. Hrošči so požrli na mnogih sadnih in drugih listnatih drevesih vse listje, da je potem drevje kazalo samo golo vejevje. Takrat so nekateri občine pokončale na stote in stote tega hrošča.

Zgodba o odpeljanem voličku

Zelo strogi so predpisi o prodaji, nakupu in zakolu goveje živine. France, doma iz nekega kraja na Notranjskem, je skušal na zvit način omalovaževati te predpise. Posrečilo se mu je po skrivnih potih in stezah pripeljati v Sinjo gorico lepega vola. Tam ga je ponujal naprodaj nekemu mesarju iz Ljubljane. Zahteval je za njega 30 lir za kg žive teže. Mesar pa je

ponujal nekaj manj. Barantala sta. V najbolj živahnih pogajanjih pa so se pojavili na mestu varnostni organi. France je hitel na vse pretege kupčijo prikriti in je začel fingirati, da je prišel v Sinjo gorico nakladat z voličkom opeko. Toda niso mu verjeli, kajti France ni imel ne voza, kamor bi opeko naložil, ne volovske vprege. Bil je France ovaden sodišču zaradi navijanja cen. In naposled je bil France obsojen po členu 7. uredbi o cenah na 2 meseca strogega zapore in 2000 lir denarne kazni. Državni tožilec je prijavil priziv proti prenizki kazni. Francetu se ni posrečila improvizacija prevoza opeke, ko je bilo tudi dognano, da so otroci vola v Sinjo gorico pripeljali po stranskih potih, ne pa po cesti, kar bi bilo pač naravno, ko bi imel France namen voziti opeko za svoj dom.

Posestne spremembe

V zemljiški knjigi so bile zaznamovane nekatere posestne spremembe, tako je Kanc Ivan, posestnik v Mengšu, sedaj v Ljubljani, prodal Antonu Plevčaku, trgovcu v Ljubljani, Gruberjevo nabrežje št. 18, in njegovi ženi Mariji nepremičnino vlož. št. 7 v Dravljanski ulici za 370.000 lir. — Rotar Janez, posestnik v Ljubljani, Černetova ulica št. 31, je prodal Olgi Zajzkovi, posestnici v Ljubljani, Frankopanska ulica št. 21, travniško parcelo št. 328/113 k. o. Spodnja Šiška v izmeri 654 m² za 70.000 lir. — Raznožnik Stanko, posestnik v Ljubljani, Pražakova ulica št. 11, je prodal Mariji Pečnikovi, posestnici v Stožicah št. 29, nepremičnino vlož. št. 142 k. o. Zgornja Šiška (prilivna trgovska hiša z dvoriščem) za ceno 101.000 lir.

Razne nesreče in poškodbe

V kurilnici na glavnem kolodvoru je bila v četrtek okoli 13 nesreča. Vagon je pritisnil k zidu 20-letnega ključavničarja Franceta Umeka, doma iz Blatne Brezovice. Dobil je notranje poškodbe. — S strehe hiše št. 10 v Splitski ulici je v četrtek okoli 16.50 padel v tobačni tovarni zaposleni krovček, 36-letni Alojzij Nogradek. Poškodovan si je nogo, da je moral v bolnišnico. — Na Bleiweisovi cesti v bližini liceja je neki avto podrl 58-letnega slugo pokrajinske uprave Alojzija Metelka, stanujočega v Gledališki ulici št. 8. Dobil je poškodbe po životu. — V Štepanji vasi na Cmajni št. 45 je doma podla in si zlomila desno nogo 15-letna tesarjeva hči Milica Rodetova.

Pastoralna simfonija

ali epomin na podeželsko življenje — tak podnaslov je dal Beethoven svoji VI. simfoniji. Pa saj tudi slika v vseh stavkih simfonije prizore z dežele. Začetni stavek predstavlja po skladateljevi opombi »Prebujenje radostnih občutkov ob prihodu na deželo. — Ta stavek otvarja kratek motiv, ki je danes vsakemu ljubljancu dobro znan, saj ga slišimo kot označil signal naše radijske postaje. Ta motiv je prevzel Beethoven prav gotovo o priliki svojih počitnic, ki jih je rad preživel v Burgenlandu, od gradščanskih Hrvatov. Ta narodna pesem je po Konjovčevih zapisnikih ohranjena še v Bosni in naš muzikolog dr. Josip Cerin jo je vpletel v svojo zbirko narodnih pesmi »Srečna vas domača«.

Drugi stavek slika »Prizor ob potoku«. Godala nam ustvarjajo dojem lahkega valovanja, nad katerim zvveni spev, nekončen mir in milina večja iz tega idiličnega prizora, ki ga zaključuje povsem naturalistično posneto petje slavčice, prepelice (objoka — petpodi) in kukavice (klarinet).

Tretji stavek nas povede na veselico vaščanov. Beethoven je dal stavku naslov »Vesela družba podeželanov«. Vpleten je celo robat kmečki ples. Dva godca (oboist in rogač) sta morala pokukati nekoliko pregloboko v bokal, kajti neprestano zastajata s svojo poskočnico. Veselje pa je nenadno prekinjeno, od daleč zamolklo zagrmí (sno je v četrtem stavku), padajo prve deževne kaplje (violine), tudi bliski še švigajo na obzorju in vsa nevihta prihrumi s svojo elementarno silo. Šele tukaj se skladatelj poslužuje piskajočega pikola in dveh pozavn, ki sta doslej še vso simfonijo molčali, da ne kazita idile. Občudujemo, kako skromnih sredstev se poslužuje ta genij za izražanje glasbe take moči! Vihar se poleže, le še oddaljeno grmenje in kak blisk je še zaznati, pastir prižene zopet svojo čredo in nam zapiska svoj »Pastirjev spev«. Zaključni stavek nam izraža »radost in hvaležna čustva po nevihti«. Za pojmovanje te prav za prav programske skladbe je Beethovenova začetna opomba življenja. Beethoven je torej posvetil ljubljanski filharmonični družbi le rokopi simfonije. To znamenito delo bo mo slišati na VIII. simfoničnem koncertu, ki se bo vršil dne 24. aprila 1944 ob 19 v veliki uniojski dvorani. Predprodaja vslopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Malomarna zatemnitev

V dobi od 6. do 20. aprila so bile kaznovane zaradi prekrška zatemnitvenih predpisov sledeče osebe: Gorenc Alojzij, pekovski mojster, Bernekerjeva 10; Sonder Ivana, posestnica, Tavčarjeva 2; Rebek Josip, ključavničarski mojster, Cankarjevo nabrežje 9-I.; Rosenwirth Karel, gostilničar, Dunajska 12; Zdravil Davorin, trgovec, Stari trg 9-II.; Kočmur Marjan, fotograf, Društvena 34; Turk Julijana, gospodinja, Rožna dolina, Cesta VIII-23; Simončič Ludvik, trgovec, Gubčeva 28; Holynski Karel, fotograf, Verdijeve 2; Robič Franc, gostilničar, Dunajska 6; Marčelo Ivo, trgovec, Ulica 3. maja 4-III.; Sekavčnik Filip, trgovec, Gračarjeva 17a; Hafner Mihael, zasebni urad-

nik, Gajeva 2-III.; Marjetič Ivan, mesar, Poljanska 77; Polajnar Antonija, soproga kavararja, Sv. Petra 2-II.; Urbano Franciška, zasebnik, Sv. Petra 2-III.; Pieteršek Josip, knjigovodja, Pugljeva 17-I.; Pavel Trost, Pugljeva 17; Lesjak Franc, posestnik, Na poti 24; Mandić Filip, trgovaški zastopnik, Igriska 14-III.; Knez Zdenko, trgovec, Gospodetska 1-I.; Kreiger Pirnat Nada, zasebnica, Knafjeva 3-II.; Vrbič Alojzij, krov. mojster, Cankarjeva 16-I.; Kršič Vinko, zobotehnik, Rožna dolina, Cesta II 24a; Janežič Amalija, zasebnica, Bečljeva 29; Mencinger Marija, zasebnica, Sv. Petra 43; Per Antonija, zasebnica, Malstrova 14; Maček Ivan, slaščičar, Trstenjakova 3; in Drogenik Karel, trgovaški pomočnik, Parnova 41.

V globoki žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem tužno vest, da nas je zapustila naša preljuba, nad vse skrbna in predobra mati, stara mati, tašča in teta, gospa

MANICA MILAVEC

roj. ŠKERL

Nepozabno pokojnico prepeljemo v nedeljo, dne 23. aprila 1944, ob 11 dopoldne z Ulice 3. maja št. 2 na Zale.

Pogreb bo istega dne ob pol 5 popoldne z Zal, iz kapelice sv. Nikolaja k Sv. Križu, kjer jo položimo v začasno grobnico.

Ljubljana-Cerknica, dne 21. aprila 1944.

Hugo Milavec, sin
Slava Kobalova, hči
dr. Alojzij Kobal, zet
Marja, Vlado, Janez, vnuki
in ostalo sorodstvo

MALI OGLASI

Služkinjo

za večje posestvo na Štajerskem iščem.

Plača zelo dobra. Dovoljenje preskrbljeno! Zglasiti se ali pisati na naslov:

A. BOŽIČ, Frančiškanska 3 Ljubljana

PREPROGO perzijsko ali sarajevsko, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Preproga« št. 3334.

KROMPIR-TOPINAMBUR krma za prašiče, 3 zale in kokoši po 5 L. Sever & Komp. Ljubljana.

KUPUJEMO prazne cementne in silne papirnatne vreče PETRONAFTA. Tyrola c. 35a.

PEGE IN LISAJ vam zanesljivo odpravi ALBA krema, DROGERIJA KANC, Zidovska ulica 1.

KARFIJOLA špinaca se dobi pri »Gospodarski zvezi«, na Bleiweisovi 29 in pa v Malstrovi 10.

PRODAM

2 popolnoma novi letni obliki za srednje postavo: 1 moško sivo obleko, pokeno iz predvojne blazine; 2 klavirski harmoniki 80 in 120 basov na 1 register; par dobro ohranjenih perzijskih škarnjev št. 42; električni kuhinjski z ene plošče, popolnoma nov otroški hubertus iz predvojne blazine — nekaj partij pokrajinskih znamk in poltovorni avto FIAT 503. Vprašati dnevno od 12.30 do 14.30. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3315.

BEGUNEC sem izgubil od mesnice do Sv. Trojice denarnico z denarjem in družinskimi slikami. Prosim, da bi najditelji vrnil, ker mi je bilo to vse premočnejše, v upravo »Slov.«

KROMPIR-TOPINAMBUR krma za prašiče, 3 zale in kokoši po 5 L. Sever & Komp. Ljubljana.

KUPUJEMO prazne cementne in silne papirnatne vreče PETRONAFTA. Tyrola c. 35a.

PEGE IN LISAJ vam zanesljivo odpravi ALBA krema, DROGERIJA KANC, Zidovska ulica 1.

KARFIJOLA špinaca se dobi pri »Gospodarski zvezi«, na Bleiweisovi 29 in pa v Malstrovi 10.

Osveta

J. E. POLÁK

8

Izvirna povest iz časov Kelto v naših krajih

»Tolistobar, srebaj počasi; zakaj sok je še vroč,« ga opozarja kneginja, ko mu proži situlo s sokom.

In knez začne sok srebati...

»Izbore je,« pohvali knez kneginjo.

»Kaj ne, da je?« vprašuje kneginja smehljaje; zakaj moževa pohvala ji je bila všeč.

»Tako zna kuhati samo moja Helvesvinta,« hvali knez kneginjo in srebje sok dalje.

»Da bi te jed le okrepila,« želi kneginja.

»Bo me bo,« zatrjuje knez; in srebje sok počasi in previdno; zakaj sok iz drobovine je bil vroč.

»Helvesvinta, lepa hvala ti,« reče knez, ko posreblje sok in postavi situlo na mizo. »Sedaj bom pa zadremal; čutim, da mi je zelo odleglo.«

»Tolistobar, vse bo spet dobro,« ga tolaži kneginja, mu prireja zgled in ga odeva; potem pa vzame raz mizo situlo, pobozja kneza in se pripravlja za odhod.

»Tolistobar, le dobro zaspi,« mu želi

pred odhodom, mu pomaha z desnico in se mu nasmehe.

Na enak način se ji odzove knez raz skrinjo.

Kdo bi umel te ljudi! —

Možje so bili junaki od peti do temena. Noben Kelt ni maral umreti doma na postelji; če ni umrl v boju, na lovu ali v pretepu, si je zabodel raje sam nož v srce; samo da bi ne umrl zaradi bolezni na svojem ležišču; okrašen z vencem krvavečih glav, ki jih je v boju porezal sovražniku, se je vračal domov; a doma v družini je bil krotak kot jagnje; gostu, s katerim si je segel v roke nad domačim kotlom, v katerem je vrela jed, in se je iz jedi dvignala sopara, je stregel tako kot bi bil on tičev suženj; gorje onemu, ki bi drznil žaliti tak sprejetega gosta; pa naj je bil ta gost Kelt, Ilir ali Rimljan, ki so jih Kelti najbolj sovražili in jim najmanj zaupali. Dane besede Kelt ni prelomil nikoli; ali vsaj izlepa ne.

Keltske žene in dekleta, ki so znale ljubiti tako, če ne še zvesteje kot znajo

danes naše najboljšje, so bile možem, kar se tiče poguma in odločnosti, enake med enakimi. Na lovu žene ni bilo strah nobene zveri; in v boju je odlegla če je bilo treba, za dobrega moža vojnika; na domu je bila otrokom mati, možu sužnja, gostu angel varih; gorje pa onemu, ki bi jo užalil; osvetila se mu je prej ali slej in brez strahu kot si je brez strahu porinila nož v srce, če je le slutila, da bi bila po moževi smrti brez veljave.

Kmalu po odhodu kneginje Helvesvinte je knez Tolistobar trdno zaspal; in spal je skoraj dopoldne; zakaj v spanje ga je zazibalo drevje, ki je, majano od močnih jesenskih vetrov, glasno šumelo in se družilo s svojim šumenjem e šumenjem dežja, ki je začel padati v gostih pramenih izpod sivega neba in peti uspanko po škodljivih strehah dvorca kneza Tolistobara...

8.

Tistega leta je zapadel sneg okoli tretjega jesenskega ščipa in je obležal do pomladi...

Raz dvorca kneza Tolistobara je bil lep pogled na bližnjo in daljnjo okolico. Doline, gričevje in hribovje, vse je bilo odeto v bel plašč, v katerem so se videli iglasti gozdovi kot hermelinovi okrasni na belem kozuhu.

Keltom lepota zimске pokrajine ni bila dosti mar; zakaj pozimi, če niso hodili na lov, so posedali najraje po svojih

v srce, samo da bi ne umrl naravne smrti na postelji.

Knez Tolistobar je do zime precej okrevljal, a je že čez zimo, kljub aemu, najdomovih; najraje v onem delu sobe, kjer je bilo ognjišče.

Okoli ognjišča so stale okrogle lesene klade; in na teh kladah so posedali možje.

Tu so reševali možje gospodarska, upravna, vojaška in druga važna vprašanja, ki morajo priti na dnevni red narodnega zbora; tu so pripovedovali možje navzočnim dogodivščine iz svoje- ga življenja in življenja zlih in dobrih duhov, ki so jih poznali mnogo in različnih vrst; in kdo ve, koliko takega in podobnega blaga so prinesli v naše kraje že Kelti, ki so bili v kljub svojemu pogumu in svoji bojevitosti po veliki večini praznovorni, in zaradi te tudi plahi ljudje. To pa ni bilo nič čudnega; zakaj ta in oni je znal pripovedovati tako živo in strešno, da so se otrokom in ženam, ki so imeli svoj prostor v kotu na lesenem in malo dvignjenem odru, ograjenem s posebno ograjo iz tramičev, med pripovedovanjem ježili lasje, čeprav kelt- ske žene niso bile boječe. Kaj bil Saj se je nekateri možki ozrl na levo, na desno in nazaj, če je moral od sosedu v pozni noči domov; in to možki, ki mu je bil pogled na odsekano in iz krvavečo glavo sovražnika nekaj vsakdanjega; in to možki, ki si je porinil brez strahu nož

raje polegaj; rad je posedal ob ognjišču in se razgovarjal z velmožmi, ki so ga pridno posečali; z letimi je v jedilnici rad popival, igral in veseljal, toda do one razbrzdanosti, kot včasih, ni več prišlo.

»Da bi le zima minila, pa bo boljše,« je trdil knez ob takih prilikah.

»Pomlad prebudi, pozivi in pomladi vse, pa bo, knez, tudi tebe,« so mu pritrdili gostje.

Ko pa je knez zakašljaj in izvoljnil kri, se je nekateremu izmed gostov poročila misel:

»Knez ne bo več dolgo...«

Ume se, da te misli ni izrekel noben izmed dgostov glasno; in vsi navzočni so ga tolažili, da je imel tako in podobno bolezen že ta in oni pred leti, a je danes že čvrst kot hrast.

»In s čim se je zdravil?« je posegla ob takih prilikah v pogovor kneginja Helvesvinta.

Ta je povedal to, oni je svetloval ono, kneginja pa si je zapomnila vse; in kuhala je knezu danes ta, jutri druga zdravila; končno pa je mešala in kuhala skupaj jagode, robidovec, maline, pelin, brinje, suličasti protopet, slez, kamilice in bežeg; zdaj jih je sladila zdravila s medom, zdaj jih je kisala s kisom iz drnuli, česmina in bežgovih jagod; in ob tem je upala in čakala, da zdravi svo- jeja moža.